

фразеологізми й лексеми. Посиленню мовної поштивості українців часто сприяли звертання та повтор як стилістичний прийом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балакай А.Г. Толковый словарь русского речевого этикета: свыше 4000 этикетных слов и выражений / А.Г. Балакай. – М.: Астрель – АСТ – Транзиткнига, 2004. – 681, [7] с.
2. Бевзенко С.П. Из спостережень над мовою українських творів Г. Квітки-Основ'яненка / С.П. Бевзенко // Зб. тез доп. і повід. на респуб. наук. конф., присвяченій 200-річчю з дня народж. класика укр. літ. Г.Ф. Квітки-Основ'яненка. – Харків, 1978. – С. 76-78.
3. Богдан С.К. Скільки є в українців способів привітатись? / С.К. Богдан // Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С.К. Богдан. – К.: Рідна мова, 1998. – 475 с.
4. Журавльова Н.М. Засоби вираження ввічливості слобожан у творах Г.Ф. Квітки-Основ'яненка / Н.М. Журавльова // Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць / За ред. Л.А. Лисиченко. – Вип. 11, ч. 2. – Харків: Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди, Видавець Прокопенко Г.Є., 2003. – С. 15-27.
5. Журавльова Н.М. “Велич Вас, Боже, на кождім поступі” (фразеологізми ввічливості релігійного змісту в епістолярному стилі ХІХ – початку ХХ століття) / Н.М. Журавльова // Мова і культура. (Науковий щорічний журнал). – Вип. 7, Т. IV, ч. 1: Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бурого, 2004. – С. 235-242.
6. Журавльова Н.М. “Щиро прихильний до Вашої милості” (Про милість як одну з етнопсихологічних ознак української епістолярної ввічливості) / Н.М. Журавльова // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – Луцьк: РВВ “Вежа” ВДУ ім. Лесі Українки, 2004. – № 6. – С. 79-84.
7. Журавльова Н.М. Явища мовної інтерференції як етикетні одиниці епістолярної ввічливості ХІХ – початку ХХ ст. / Н.М. Журавльова // Східнослов'янська філологія: зб. наук. праць. Мовознавство. – Вип. 10. – Горлівка: ГДПШМ, 2006. – С. 105-115.
8. Журавльова Н.М. Про ласку як ментальну рису категорії ввічливості в східнослов'янських мовах / Н.М. Журавльова // Ю.Ф. Карський і сучасне мовознавство: матеріали ХІ міжнар. Карських читань (Ніжин, 18-19 вересня 2007 р.). – Ніжин – Гродно, 2008. – С. 54-56.
9. Журавльова Н.М. Відбиття регіональних мовних рис гуцульської поштивості у творчому доробку Марка Черемшини / Н.М. Журавльова // Вісник Прикарпатського університету. Філологія (мовознавство). – Вип. ХІХ-ХХ. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 118-121.
10. Маруся Вольвачівна – незаслужено забута українська письменниця: Вибрані твори / Маруся Вольвачівна. – К.: Наш час, 2008. – 376, [1] с.
11. Словник української мови: у 11 т. – К.: Наук.думка, 1971-1980 – Т. 2: Г-Ж. – 1971. – 550 [1] с. – Т. 3: З. – 1972. – 744 с. – Т. 4: І-М. – 1973. – 840 с. – Т. 7: ПОЇХАТИ-ПРИРОБЛЯТИ. – 1976. – 723 с. – Т. 8: ПРИРОДА-РЯХТЛИВИЙ. – 1977. – 927 с.
12. Фразеологічний словник української мови / [уклад.: В.М. Білоноженко та ін.]. – К.: Наук.думка, 1999. – 984 с.

УДК 81' 373.612.2

ФУНКЦІ СИНЕКДОХИ В ГАЗЕТНОМУ ТЕКСТІ

Зайцева В.В., к. філол. н., доцент

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

Досліджується функціональне навантаження синекдохи в газетному тексті.

Ключові слова: синекдоха, метонімія, газета, текст, вторинна номінація.

Зайцева В. В. ФУНКЦИИ СИНЕКДОХИ В ГАЗЕТНОМ ТЕКСТЕ / Днепропетровский национальный университет им. Олесь Гончара, Украина.

Исследуется функциональная нагрузка синекдохи в газетном тексте.

Ключевые слова: синекдоха, метонимия, газета, вторичная номинация.

Zaytseva V.V. THE FUNCTION OF SYNEKDOCHE IN A NEWSPAPER TEXT / Oles Gonchar Dnipropetrovsk national university, Ukraine.

The function of synekdoche in a newspaper text has been investigated.

Key words: synekdoche, metonymy, newspaper, text, secondary nomination.

Сучасна лінгвістика, поглиблюючи вивчення лексико-семантичного рівня мови, зокрема аналізуючи динамічні процеси розвитку семантики слова, актуалізує теоретичні питання мовної номінації. До таких питань належить встановлення зв'язку між семантичною структурою слова та його функціонуванням у різних стилях і жанрах.

Активні процеси лексико-семантичних перетворень відбуваються в мові сучасних друкованих засобів інформації, передусім у мові газет.

Мова газети – різновид мови масової інформації в її писемній формі. Газетна мова об'єднує тексти передових статей, орієнтовані на емоційний вплив, і тексти інформаційних повідомлень, спрямовані на передавання однозначної інформації про події, факти. Сучасні друковані засоби інформації засвідчують певне стирання меж між цими двома способами передавання інформації.

Дослідники відзначають, що мова засобів масової інформації, зокрема газетні тексти, безпосередньо реагують на лексико-семантичні зміни в сучасній мовній практиці, засвідчуючи активні явища вторинної номінації. Синекдоха як різновид вторинної номінації в мові друкованих засобів інформації не була предметом дослідження в сучасному українському мовознавстві.

Дослідники мови газети (Ю.О. Арешенков, Д.Х. Баранник, І.К. Білодід, Г.М. Васильєва, Г.О. Винокур, С.Я. Єрмоленко, М.А. Жовтобрюх, А.П. Коваль, М.С. Ковальчук, В.Г. Костомаров, Т.А. Коць, К.В. Ленець, А.І. Мамалига, О.А. Мелешенко, Г.С. Одинцова, О.А. Сербенська, К.С. Серажим, Г.Я. Солганик, О.А. Стишов, О.В. Шаповал та ін.) розглядають загальні питання розвитку газетної лексики, не торкаючись проблеми функціонального навантаження синекдохи.

Актуальність дослідження зумовлена потребою вивчення функціонування синекдохи як явища вторинної номінації, яке характеризується високою продуктивністю та семантико-стилістичними можливостями актуалізації змісту газетних повідомлень. Саме в газетно-інформаційних матеріалах відбуваються помітні зміни в лексико-семантичній структурі мови, які зумовлені екстралінгвальними чинниками – висвітленням найрізноманітніших подій суспільного життя, широкою доступністю газети, великим діапазоном вибору засобів впливу на реципієнта.

Про синекдоху як лексико-семантичне явище йдеться у працях із лексикології, загального мовознавства (О.О. Потєбня; Л.А. Булаховський; Є.М. Галкіна-Федорук; М.М. Шанський; І.К. Білодід; М.М. Кожина; Д.М. Шмельов; А.В. Калінін; М.П. Кочерган, А.Г. Удинська), у монографічних дослідженнях із семантики (С.Ульман; Д.М. Шмельов; Ю.Д. Апресян; В.М. Русанівський; О.О. Тараненко; О.Л. Новиков) та у статтях енциклопедичного характеру (В.І. Корольков; В.М. Телія; Н.Д. Арутюнова; О.О. Тараненко).

Мета статті – дослідити функціональне навантаження синекдохи в мові українськомовних газет.

Об'єкт дослідження – синекдоха в текстах українськомовних сучасних газет.

Матеріалом дослідження стали моделі семантичних зсувів (синекдоха), властивих слововживанню в мові друкованих засобів інформації.

Джерельною базою є газети “Вісті Придніпров'я” (ВП), “Голос України” (ГУ), “Дзеркало тижня” (ДТ); “Демократична Україна” (ДУ), “Діло” (Д), “Зоря”, “Експрес” (Е), “Культура і життя” (КіЖ), “Людина і світ” (ЛіС), “Літературна Україна” (ЛУ), “Молодь України” (МУ), “Наше місто” (НМ), “Освіта” (О), “Освіта України” (ОУ), “Сільські вісті” (СВ), “Спортивна газета” (СГ), “Україна і світ сьогодні” (УіСС), “Українське слово” (УС), “Україна молода” (УМ) за період 2001 – 2011 рр.

Об'єктивна характеристика синекдохи як типу семантичного зсуву ґрунтується на розгляді цього тропу з урахуванням традиційних класифікацій. Передусім перед дослідниками постає питання про те, чи є синекдоха окремим типом метонімії чи, навпаки, метонімія – похідне явище. Лінгвістична природа метонімії пояснює синекдоху як її окремий випадок перенесення. З іншого погляду, синекдоха – окремий різновид тропу. Ш.Баллі, наприклад, розрізняє синекдоху й метонімію [1, с. 155].

Частіше синекдоху розглядають як вид метонімії (В.І. Корольков, О.М. Гвоздев), але деякі дослідники пропонують не змішувати синекдоху з Мтн. (А.Ф. Журавльов) і розглядають її як окремий вид полісемії (О.В. Калінін).

У неориторичі метонімію і синекдоху кваліфікують як рівноправні, незалежні тропи, визначені характером тих відношень, які вони виражають. Метонімія визначається як називання одного предмета ім'ям іншого, цілком відмінного, але зумовленого першим, таким, що перебуває у певних зв'язках з ним. У визначенні ж синекдохи акцентують на неподільній єдності номінацій двох предметів. Таким чином наголошують, що в метонімії головною є зовнішня залежність, а в синекдосі – внутрішня. У російському мовознавстві цей погляд підтримує, зокрема, О.О. Реформатський. Традиційний погляд на синекдоху як на окремий випадок метонімії (У. Еко, С.Ульман та інші) з настановою розмежування цих тропів не логічний у своїй основі.

Показовим є запропоноване Р.О. Якобсоном розрізнення так званої “безпосередньої суміжності” та “ступеня дистантності”, тобто внутрішнього й зовнішнього планів суміжності, які вчений співвідносив відповідно з синекдоху й метонімію.

Синекдоху й метонімію переважно розглядають традиційно як різновид метафори, який полягає в заміні однієї назви іншою за ознакою партитивного, кількісного, чи видо-родового відношення між ними. Слід зазначити, що як у зарубіжній, так і у вітчизняній лінгвістиці поширеною є думка про збереження метонімією її живої семантичної двоплановості саме в синекдосі, де відбувається найменування предмета за його частиною, характерною чи найбільш визначальною деталлю.

Типологія ж метонімії, запропонована в роботі Г.М. Поспелова, має у своїй основі протиставлення якісної (власне метонімія) та кількісної (традиційно, як зазначає автор – синекдоха) метонімії. До першої групи зараховують метонімія місця, часу, “матеріал → виріб”, до другої – “частина → ціле” й “один → багато”.

Синекдоху як різновид метонімії характеризує О.Л. Новиков, зазначаючи, що “однією з важливих стилістичних функцій метонімії є образне, відчутне позначення цілого через його частину. Це – синекдоха” [2, с. 125].

На один із різновидів метонімії – перенесення за моделлю “частина” → “ціле”, вказує О.В. Раєвська, наголошуючи, що цей різновид перенесення часто розглядають лінгвісти як окремий троп – синекдоху.

У дисертаційному дослідженні “Метонімія у новій газетно-публіцистичній і розмовній лексиці сучасної німецької мови (на матеріалі іменників, прикметників і дієслівної лексики)” Н.Ф. Резьпова аналізує синекдоху як різновид метонімії, зазначаючи, що “більшість метонімічних відношень у найзагальнішому вигляді можуть бути зведені до синекдохічних (частина замість цілого і ціле замість частини)”, “синекдохічні назви людини за частиною тіла, за предметом одягу чи за іншою специфічною ознакою” [3, с. 33]. Отже, автор не виділяє синекдоху як особливий вид перенесення, а говорить лише про “синекдохічність” деяких метонімічних перенесень.

Як різновид метонімії трактує синекдоху А.Г. Удинська, вказуючи, що синекдоха (кількісна метонімія) зумовлена взаємодією понять частини та цілого. Запропонована семантична класифікація метоніміїв на позначення людини охоплює каузальний, атрибутивний, локальний, темпоральний, синекдохічний і комбінований типи метонімії, серед яких розрізняються моделі та тематичні групи [4, 5].

На думку Б.В. Томашевського, “різниця між синекдоху і метонімією умовна, і чіткої межі між ними немає. Тому зручніше розглядати синекдоху як окремий різновид метонімії...” [6, 7].

Саме на таке розуміння ролі синекдохи в тропеїчному перенесенні спираємося в нашому дослідженні, вважаючи, що подібний механізм семантичного зсуву в структурі слова, модель перенесення за суміжністю щодо синекдохи – внутрішня суміжність. Отже, синекдоху трактуємо як один із видів метонімії, зокрема кількісний тип семантичного перенесення. Досліджуваний інформаційний стиль репрезентує характерні моделі використання синекдохи.

На думку більшості дослідників, синекдоха як різновид метонімії має дві основні моделі перенесення “частина” → “ціле” і “ціле” → “частина”.

Серед різновидів синекдохи в інформаційному тексті найпродуктивніша модель, за якою певний соматизм, назва тієї чи іншої частини тіла, вживається як найменування людини в цілому: *Ці “розумні очі” переслідують мене всюди* (ОУ, 2004, № 100); *І опинилися ці блакитні оченята* [у сприйманні молоді] у дитячому будинку на дитячому піклуванні (ОУ, 2004, № 92-93); *Полотно історії очима молодих* (ЛУ, № 19, 2004); *Скрізь стирчать американські вуха* [американський інтерес] (ГУ, № 27 (4527), 14. 02. 2001) [американський інтерес]; *Як свідчить сам Рудольф Гесс, концтабір відправляв у такі установи сотні в'язнів, беручи “за голову”* [за в'язня] 180-200 марок (ГУ, № 50 (3800), 18. 03. 2006); *Іспанці, які колонізували острів, потребували робочих рук* [рабів] для плантацій, відтак ввозили рабів із Африки (УМ, № 023, 07. 02. 2001); *Руки хірурга* [хірург] не мають права помилятися (ГУ, № 5 (3745), 24. 12. 2005); *І Богословська також пообіцяла: її комісія працюватиме доти, доки “перші наручники не будуть надягнуті на винні руки”* [на винних] (ГУ, № 22 (4522), 07. 02. 2009).

Однією із лексем, значення якої досить часто стає основою для синекдохічного перенесення з елементами експресивності, є лексема “голос”: *Вирішальний голос письменницької громади* (ЛУ, № 9, 2004); *Пам'ятаймо, наш голос – це не просто позначка в бюлетені* (ГУ, 30. 10. 2001, № 205) – відбувається перенесення “голос як властивість людини” → “здатність мати свою власну думку” → “людина як одна з ряду однодумців”; *Юний голос Донеччини* (ЛУ, № 18, 2004) – відбувається перенесення “голос як властивість людської істоти” → “особа, наділена непересічним голосом”; *Голосом ніжного серця* (ЛУ, №51, 2004) – у наведеному контексті відбувається подвійне перенесення “голос як властивість людини” → “людина як така”, “серце як частина людського тіла” → “почуття людини” → “людина як така”, у результаті чого утворюється складна двошарова метонімічна конструкція, яка є основою творення художнього образу, що буквально передає значення “*промовисті людські почуття*”.

Часто в інформаційному тексті соматичні назви вживаються у складі трансформованих фразеологічних сполучень і набувають узагальненого переносного фразеологічно зв'язаного значення: *І все-таки погано, що через гарячі голови й пам'яткам немає покою* (Зоря, 11. 06. 2011) – у наведеному прикладі слово “голова” входить до складу фразеологічного сполучення “гарячі голови”, що має значення “відчайдушні, сміливі” й дає характеристику людині в цілому, таким чином ознака людини переноситься на її частину.

У контексті *Плече територіальним громадам* (ГУ, № 6 (3744), 23. 12. 2005) представлено усічений фразеологізм (пор. “підставити плече”), що вживається в значенні “допомогти, підтримати”, в основі якого – синекдоха “людина, яка підтримує” → “частина тіла (плече) як знак підтримки”. Пор.: *А трохи подумавши, через плече кидас: “Вдома жінка свариться, що дитина мене днями не бачить, а як поїду швидше, якщо без протоколів не приймуть зміну?”* (УМ, № 238, 17. 12. 2008) – вжито фразеологічний зворот “кидати через плече” із соматизмом “плече”. Зворот має значення “говорити недбало” й характеризує мовлення людини.

Синекдоху фіксуємо у фразеологізмах *брати за горло* (настирливо або силою домагатися чогось) [СФУМ:44], *нагріти руки* (нечесно, незаконно збагачуватися; наживатися) [СФУМ:171], *стояти з протягнутою рукою* (жебракувати, просити милостиню) [СФУМ:580] у таких текстах:

При цьому фактично повністю ігнорувалася прикра закономірність: те, що вчора уявлялося невичерпним копійчаним ресурсом, насправді доволі швидко вичерпується і бере за горло навіть багатіїв. Як сталося це з природним газом... (УМ, № 008, 17. 01. 2009); *І якщо із беззаперечним фактом – Україна не крапа російський газ – погодилися всі представники комісії, то стосовно питань: хто винен і нагрів руки у газовому конфлікті – думки парламентаріїв різнилися* (ГУ, № 22 (4522), 07. 02. 2009); *Інфляція, подорожчання будматеріалів – і ми знову стоїмо з протягнутою рукою* (ГУ, № 17 (4517), 31. 01. 2011); *Нещасні діти не винні. А мами стільки набігалися по інстанціях з простягнутою рукою, що байдужими чиновниками їх не здивувати* (ЛУ, 2011, № 19); *Коли міліція розганяла стихійні зібрання, одного з наших навіть затримували і тоді в деканаті сушили голови над тим, як уникнути виключення “крамольників” з університету* (ЛУ, 2003, № 21).

Частотна у фразеологізмах лексема “душа” виступає вторинною номінацією – синекдохой – “душа як частина тіла людини, умістилище почуттів” → “почуття людини” → “людина в цілому”: *В мене не лежить душа до очорнення, демонізації рідної України, що останніми роками стало чи ж не домінуючим у засобах масової інформації* (ЛУ, 2003, № 42).

Виокремлюємо також тип синекдохічного перенесення, модель якого “назва хвороби, на яку хворіє людина” → “хвора людина”: *За своє життя він прийняв стільки Сколіозів та Остеохондрозів, що й не порахувати* (ЛУ, 2004, № 50).

У газетних текстах вживається тип перенесення *“предмет одягу, взуття”* → *“людина в цьому одязі, взутті”*, який також зараховуємо до синекдохічного. Наприклад: *Очолили наш хіт-парад плетені “жакети”* (ГУ, 2003, № 61) – у цьому контексті люди визначаються за однією ознакою – предметом одягу, тобто назва одягу переноситься на людину.

Назви частин одягу функціонують у фразеологічних зворотах, утворених на основі синекдохічного перенесення: *“У чий кишень ідуть 300 доларів?”* – запитував народний обранець і просив також врахувати це у висновках ТСК (ГУ, № 22 (4522), 07. 02. 2011) – значення є фразеологічно зв'язаним, сформованим на підставі перенесення *“кишеня як частина одягу”* → *“людина в цьому одязі”*; *Недаремно навіть у романі “Старий і море” Хемінгуей кілька разів шанобливо знімав капелюх перед цим видом спорту* (УМ, № 023, 07. 02. 2009) – фразеологізм буквально означає “схилятися”, при цьому “капелюх” є ознакою голови людини, що схиляється перед чимось, у цілому людини, отже, відбувається синекдохічне перенесення *“капелюх як предмет одягу”* → *“голова як частина тіла”* → *“людина”*.

Назва предмета виступає як певний символ суспільного становища, тобто частина сукупності показників цього становища: *В цей час точилася запекла боротьба за булаву* (ГУ, 08. 01. 2003) – відбувається синекдохічне перенесення *“один предмет із сукупності таких, що позначають певне становище”* → *“становище в цілому”* → *“людина, яка посідає таке становище”*. У подібних контекстах також часто вживається лексема *“крісло”*.

Серед випадків синекдохи в інформаційних текстах досить поширеним є так зване “еліптичне число” [8], тобто таке вживання, яке передбачає узагальнене називання осіб жіночої та чоловічої статі однією лексемою. Пор.: *Сьогоднішні випускники мають дуже посередні знання української мови* (ЛУ, 2002, № 42) – тобто випускники і випускниці; *Ми не сидимо, склавиши руки, працюємо зі спеціальними мистецькими закладами, коледжами, в яких виховуються наші майбутні абітурієнти* (ЛУ, 2002, № 47) – йдеться про абітурієнтів та абітурієнток; *Батьки були зайняті, що називається, і вдень і вночі: заробляли на хліб насущний...* (ГУ, 24.09.04, № 178) – йдеться про батька й матір.

Названі випадки синекдохічного перенесення не пов'язані зі створенням експресивно маркованих засобів. Вони належать до загальнономовних явищ і не становлять стильової особливості інформаційного стилю.

До випадків синекдохи зараховуємо перенесення *“прізвище родини”* як узагальненої назви за спорідненістю → *“члени цієї родини”* як означена сукупність, тобто перенесення назви з цілого на сукупність частин. Це перенесення можна трактувати як модель *“ціле”* → *“частина”*: У контекстах *Люди не проходять повз скульптурного меморіалу героїчної сім'ї Герасименків* (Зоря, 12. 02. 2001); *П'ятдесят років прожили разом Безсмертні з м. Артємівська* (ДУ, 26. 12. 2011); *Вона гостювала якось в одній польській родині разом з Кваснівськими* (ГУ, 31. 12. 2009); *Чого ж не вистачає Борисовим для “повного” щастя?* (ГУ, 31. 12. 2009); *Йдучи за заповітами Рерихів, головною своєю метою товариство вбачає сприяння збереженню культурних цінностей* (ЛУ, 07. 12. 2010) – прізвище родини називає певну сукупність її членів, у якій кожна окрема особа ідентифікується за належністю до спільноти, тобто відбувається перенесення за моделлю *“ціле”* → *“частина”*.

Як різновид цієї моделі розглянемо й перенесення, коли прізвище однієї, зазвичай відомої, особи ідентифікує всіх, подібних до неї за певними ознаками: *І хто знає, можливо, “Троянди...” згодом і справді “відкриють” Україні її “нових” Тичин, Сосюр, Хвильових і Рильських?..* (ДТ, № 15 (694), 19-25. 04. 2007).

У газетних, переважно політичних, текстах поширені форми вживання від власного імені множини, яка, не набуваючи значення збірності, передає атрибутивні ознаки: *Ми не задріпані салоїди, як нам про це зверхньо і пихато розказували їхні кісельови і піховишки з корчинськими* (ЛУ, 2004, № 50); *З одного боку – Україна, що поривається до демократичних цінностей, а з другого – неофеодалізм донецького ґибу, породжений януковичами* (ЛУ, 2004, № 51).

Як бачимо, синекдохи, як і метонімія, більше розвинена в структурі іменника, що в цілому показово не тільки для інформаційного стилю, але й для мови загалом.

В інформаційних текстах як засіб вторинної номінації широко представлені конструкції з квантитативною метонімією – синекдохією. Вона як різновид метонімії має дві основні моделі перенесення: *“частина”* → *“ціле”* і *“ціле”* → *“частина”*. Серед уживаних типових моделей цього різновиду метонімії можна виділити кілька моделей, які подаються за принципом від більш частотних до менш частотних:

а) вживання назви окремої частини тіла для найменування людини в цілому;

- б) вживання назви предмета одягу, взуття на позначення людини в цьому одязі, взутті;
- в) вживання назви хвороби, на яку хворіє людина, для позначення хворої людини в цілому;
- г) вживання назви предмета як певного символу суспільного становища (*булава, крісло*);
- г) “еліптичне число” як узагальнене називання осіб жіночої та чоловічої статі однією лексемою; уживання прізвища родини як узагальненої назви за спорідненістю для позначення членів цієї родини як означеної сукупності.

Функцію експресивного мовного засобу виконують синекдохи з лексемою *голос* (*голос громади, голос Донеччини, голосом серця...*).

У різних жанрах газетного тексту засвідчено функціональний ефект впливу метонімії та її різновиду – синекдохи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балли Ш. Французская стилистика / Ш.Балли; [пер. с франц. К.А. Долинина; под ред. Е.Г. Эткінда]. – М.: Изд-во иностр. лит., 1961. – 394 с. – Библиогр.: С. 385-387.
2. Новиков А.Л. Семантика русского языка: учеб. пос. / А.Л. Новиков. – М.: Высшая шк., 1982. – 272 с. – Библиогр.: С. 260-265.
3. Резяпова Н.Ф. Метонимия в новой газетно-публицистической и разговорной лексике современного немецкого языка (на материале имен существительных, прилагательных и глагольной лексики): дис. на соиск. уч. степ. канд. филолог. наук: спец. 10.02.04. “Германские языки” / Н.Ф. Резяпова – М., 1994. – 194 с.
4. Узинська А.Г. Метонімія і синекдоха на позначення людини (на матеріалі англійської та української мов) / А.Г. Узинська // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах: [зб. наук. праць]. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – Вип. 10. – С. 42-56.
5. Узинська А.Г. Синекдохічний перенос “частина тіла → людина” в англійській та українській мовах / А.Узинська // *Studia Germanica et Romanica: Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання*: [зб. наук. праць / ред. кол.: В.Д. Каліущенко (відп. ред.) та ін.]. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – Т.3. – № 2 (8). – С. 58-71.
6. Томашевський Б.В. Стилистика и стихосложение: курс лекций / Томашевский Б.В. – Л.: Учпедгиз, 1959. – 535 с.
7. Дроздовский В.П. Лингвостилистические средства активизации читательского внимания (на материале газетно-публицистического стиля) / В.П. Дроздовский // *Русское языкознание*. – 1982. – Вып. 4. – С. 64-71.
8. Тараненко О.О. Метонімія і еліпсис (деякі питання) / О.О. Тараненко // *Мовознавство*. – 1988. – № 5. – С. 29-34.

УДК 811.161.2'374.3

ДО ПИТАННЯ ПРО УКЛАДАННЯ НОВОГО ВАРІАНТА ТЛУМАЧНОГО СЛОВНИКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Зеленько А. С., д.філол.н., професор

ДЗ “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”